

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Шэклогъум и 29-р — ным и Маф

**Адыгэ Республикэм щыпсэурэ бзыль-
фыгъэху лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тичыплэгъу лъаплэхэр!**

Мэфэ! шлагом — ным и Мафэ фэш!
тышвфэгүш!о!

Урысые мэфэпчыым чыплэ хэушхьафыкыгъэ мы мэфэклым щеубыты. Джэныкыо машом иухъумэкло бзылфыгъэ — нэу цыфыгъэшэпхъэ дахэхмэрэ лэдэбныгъмэрэ арыгъуазэрэм лъытэныгъэ ин зэрэфэтшырэм ар ишыхъат. Кіэлэцкыкыухэм яплунклэ унагъом мэхъанэшхо зэрилэм, обществэм эпсызгъэ цыфыр гъогур тэрэз тегъэуцогъэным ыклі нэмыкыхэм уакъыпкырыкыным хъумэ, анахь кытпэблэгъэ ыкли шлү тлэгъурэ тэнэхэм рэзэныгъэ инэу афытигъэр гушыгъэ фабэхэмклэ кытлотыкылыным епхыгъэ ушхъагъу дэгъоу мы мэфэклыр цыт.

Унагом, ным ыкйи клэлэцыкыхэм лэпылэгъу ятыгэным илофыгдохэм Адыгеим ренэу аналэ зэрашытырагъэтырэр, тапэки зэрашытырагъэтыштыр хэгъэунэфыкыгъэн фæе. Ныхэм ящылакълэ нахышу хъуным, клэлэцыкыхэр тэрэзу плугэнхэм, унагом обществэм чыплэу щыбытырэм нахь мэхванэшхо араты зэрэхъугъэр зэкълэми тинэрыльэгъу.

Мы мэфэки мафэм тыгу кыддэлэу тышү-
фэлалэ, тэнэ льялэхэр, псауныгэ пытэ
шүуилэнэу, кышшүпэлблэгэ цыфхэм ягуфэ-
багэрэ яшлүлгээрэ шүуащымыклэу ильэ-
сыбэ кьэжүлгэшлэнэу!

Адыгэ Республикэм и Лыжьхьэу
ТХАКІУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Урысыем и Президент иполномочнэ лыкloу Кыбылэ федеральнэ шъолъырым щылэ Владимир Устиновыр Мыекъуапэ кыызэкloм, арырэ Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ псэолъэшлплэ заулэмэ ащылагъэх.

Ахэм ягьусагьэхэм ахэтыгьэх федеральнэ инспектор шхьалэу Лылуужу Адамрэ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Кьумпыл Муратрэ.

Республикэм и Лышххьэ Владимир Устиновым физкультурэ комплексу Мыекьуапэ игупчэ шагъэ-псыгъэр ригъэлъэгугъ. Урысые политикэ партией «Единэ Россияем» ипроекткIэ мы спорт псэуалэр агъэ-псыгъ. КъыатитIоу зэтет, бассейнитIу зыхэт мы комплексым ишIын сэмэ миллиони 167-рэ пэлухагъ, 2013-

рэ ильэсым игъатхэ ар атыгь.

Нэужым Владимир Устиновырэ Тхьаклушынэ Аслъанрэ республикэ стадионэу «Зэкъошныгъэм» цылагъэх. Мы илъэсыгъэ стадионым игъэкълэжьыным пае республикэ бюджетым сомэ миллион 53-рэ кыхагъэкълыгъ. 2016-рэ илъэсым республикэм ибюджет сомэ миллион 40, федеральнэ бюджетым сомэ миллион 100 кыхагъэкълынуу рахъухъ. Пстэуымкъл 2009-рэ илъэсым кышцэгъэжыагъэу стади-

**Владимир
Устиновыр
Адыгейм
щылагъ**

оным игъэкӀэжыын пае сомэ миллион 730-м ехъу кыхагъэкӀыгъ.
(ИкӀӕх я 2-рӕ н. ит).

Адыгэ Республикэм и
Лысхъхъэу
Тхьаклушынэ Аслъан
Фрайбургскэ
университетым
иклиникэ
ипрофессорэу Оливер
Томушрэ медицинэ
технологиехэмклэ ыкIи
оборудованиехэмклэ
унзэ фирмэм
идиректорэу Франк
Мюллерэ тыгъуасэ
alykIaгъ.

кыылаагы нэужым гуһылаа зыштэ-
гээ Оливер Томуш. Адыгеим
икылаагы студентхэр яклиникэ
зэрэчылаагыэхэм, стажировкэр
зэрэчакылаагыэхэм мэханэшхо илау
ылытаагы. Тапэкли мыш фэдэ
зэпхыныгыэр агыэпытэным, сту-
дентхэмкля, врачхэмкля зэхы-
жыныхэм, опытау алаклаагыымкля
республикэм имедикухэм адэ-
гощэнхэм зэрэфэхызыхэр про-
фессорым кыыхыгыэшыгы.

— Мэфэ заулэм кыккюц!
медицинэ лэпылэгъу зищыккэгъэ
нэбгырэ 40 фэдизмэ салуклагъ,
упчлэжьэгъу сафэхъугъ. Ахэм
ащыщхуэ операция зищыккэгъэ-
хэр кэхэхсхыштых. Зи пэры-
оху къэмыхумэ, илъэсэу кы-
хаштым имэлыльфэгъу мазэ
республикэм джыри сыхэккюшт,
кысэжэрэ цыфхэм сишлуагъэ
язгэккюшт, — кылуагъ Оливер
Томуш.

Профессорым зэхийцэгээ консултацияхэр дэгү дэдү зэрэреклогыгэхэр, цыфхэр аш зэригээрэзагьэхэр Мэрэтыкьо Рустем кыхигьэшыг. Джащ фэдү Франк Мюллер илгэцэ фирмэм аужырэ шапхээхэм адиштэрэ медицинэ оборудованиу ыгьэфедэхэрэм министрэм осэшу афишлыг. Гушылэм пае, щитовиднэ железам такьыр цыклоу илэ

хүүгээхэр шъэжъьер кыыхэмы-
хэу агъэкюдынхэм итехнологие
алэ кырагъэхьагъ. Нэмык! опе-
рациехэмкн а шыкэр бгъэ-
федэн плъэклышт.

Мыш фэдэ оборудованиер зэрэшогэшлэгъоныр, мы лъэныкъомкӀэ Ф. Мюллер зипэцэ фирмэм лоф дахлэным зэрэфэхъазырхэр ыкӀи медицинэ пкъыгъо заулэ республикэм ышэфын зэрिल्экыштыр АР-м и Лышъхъэ кыгуагъ. А лофыгъом профильнэ министрствэр нахъ тэрэзэу хэплъэнышъ, предложение гъэнфагъэхэр кыыхынхэу министрэм пшъэрылъ фишлыгъ.

— Мыш фэдэ специалист-хэр нахыбэу тадэжэ кьяклоху, опытуу аэкълэлымкэл кьыд-дэгуашэхэ кээс Адыгемэ имеджигэс системэ хэхьоньгэхэр ышлыштых, ыпэкэлэ льяклотэшт. Зэкэлми анэхь шьхьалэр псауныгээр ары — ар цыфым илэмэ, зэкэлэри лэкэлэ. Арыш, ар кэтылухумэн фае. Нэмыц специалистхэм тапэкли тязэ, ахэр тиньбджэгьушлухуу тэпытэх, — кылыагэ Тхьаклушынэ Асплан.

АР-м и Лышхъэ хьаклэу къэклуагъэхэм Адыгеим фэгъэхьыгъэ тхылъхэр, сувенирхэр шлухьафтынэу аритыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Язэпхыныгъэ агъэпытэщт

лофтхабзэм хэлэжыаг АР-м
псауныгэр кьэухьумэгэнымклэ
иминистрэу Мэрэтыкьо Рус-
тем. Нэмыц специалистхэр мы
мафэхэм республикэм кьеб-
лэагьагэх, врачхэм, студент-
хэм апае О.Томуш семинар-
хэр зехищэштых, уз гьэнэфагьэ
зилэ цыфхэм профессорыр
упчлэжыэгьу афэхьущт, хирург-
чическэ Ёпылэгьу зыщыклагьэм
ишуагьэ ригьэклыным фехьа-
зыр. Джащ фэдэу Адыгеимрэ
ыпшээклэ зигугьу кьэтшыгьэ
клиникэмрэ лоф зэдашлэнымклэ,
язэлхыныгьэ агьэлпытэнымклэ
амалэу шылэхэм, ащклэ пшэ-
рылэ шыхьалэу кьэуццхэрэм

лъэныкъохэр атегушылагъэх.

АР-м и Лышыхъэ пэулбэ
псалъэ кышлызэ, хьакIэхэм
шүфэс арихыгъ, зисэнэхъат
хэшлыкIышхо фызиIэ мыщ фэдэ
специалистхэр тишъолпыр кы-
зэрэкIуагъэхэм мэхъанэшхо
зэрэритырэр, ахэм опытэ алэ-
кIэлпыр кыызфэгъэфедэгъэн
зэрэфаем кыкIыгъэтхыгъ.

— Инуу тигүүлэз республикэмрэ Фрайбургскэ университетым икlinikэрэ язэпхыныгыэ нахь пытэ зэрэхурэр. Медицинэм ыльэныкьоклэ нэмыц врачэхэм алэклэлэ опытышхор тэри кьызлэкэдгьэхьаным, ахэм нахь апэлбагыз тыхьуным ты-

фэклон фае. Германием имедикхэм яшлуагэкля Урысыем шыпсээрэ нэбгырабэхэм япса уныгэ зэтырагьуэужоьыг, арзымыуасэ шыпэ. Урысыемрэ Германиемрэ зэгурылоньгэ азыфагу ильыным мэхьанэшхо иI. Фрайбургскэ университетым икlinikэрэ Адыгеимрэ ашклэ шысэ дэгьу кьагьэпьягьо. Ныбджэгьухэм афэдэу тызэуклэн, шьхьихыгьэу тыздэгущыи тьэкьыныр — джары пшээрлэ шьхьалэр, — кьылуагэ Тхаклушынэ Аслъан.

Адыгеим игуапэу кызыэрэкло-
рэр, мыщ шыпсэурэ цыфхэм
шъхьэклафэ зерафишырэр

Владимир Устиновыр Адыгеим щылагъ

(Икляу).

Джащ фэдэу Урысыем и Президент иполномочнэ лыклоу Къыблэ федеральнэ шьолпырым щылэ Владимир Устиновыр юнатхэм ястандещтыгэм дэжэ клэлэцлыкы ыгыплитлоу щагэлсыгэр зэригэлыгэу. Республикэм и Лышхьэ зэрэхигьэуэфыкыгэмклэ, клэлэцлыкы ыгыплитлэхэр зэрагэпсыхэрэм даклоу, нэмык учреждениехэм аратыгэгэ унэху ыпэкклэ клэлэцлыкы ыгыплитлэ агъэфедэщтыгэхэми кыарагэгэзэжы.

Владимир Устиновыр Тхьаклушынэ Аслъанрэ мы мафэм аужырэу зыдэщылагэхэр Мыекъуапэ икыблэ-кхьохьэлэ лъэныкыо щагэлсыр физкультурэ комплексыр ары. Ащ бассей-

ни, гектари 9,5-рэ зэлызыбытышт стадиони хэтышты. Партией «Единэ Россиер» клэщакло зэрэфэхьугэм тетэу 2010-рэ ильэсым мы физкультурэ комплексыр агъэлсэу рагэжыгэагъ. Ау аужырэ ильэситум федеральнэ мылыкы кызырамытлупшырэм кыыхэкляу ащ ишын кызызтырагъэуцогъагъ. Адыгеим и Лышхьэ Урысыем спортмклэ иминистрэу Виталий Мутко зылоклэ нэуж псэолъэшыним игъэпсын паублэжыгэагъ. Мыгъэ а комплексым иапэрэ чэзыу иухын сомэ миллиони 161,5-рэ пэлуагэхьащт, ащ щыщэу сомэ миллион 61,5-р республикэм ибюджет кыыхагэкыгъ. Ильэсым ыклэм ехьуллэу комплексым ишын аухын фае.

Владимир Устиновым клэлэцлыкы ыгыплитлэхэм чэзыухэр ямылэжыныхэмклэ республикэм дэгоу лоф щашлэу ылытагъ. Ащ нэмыклэу Урысые Федерацием и Президент иполномочнэ лыклоу Къыблэ федеральнэ шьолпырым щылэм зэрэхигьэуэфыкыгэмклэ, спорт псэуалъэу агъэлсэуахэхэр амал зэрилэклэ цыфкылаплэу шыгыгэнхэ фае.

Адыгеим и Лышхьэ зэрэхигьэуэфыкыгэмклэ, а лъэныкыомклэ гэхьэгэ шлуахэр республикэм щашыгэх. 2013-рэ ильэсым республикэм исхэм япроцент 26,7-р физкультурэмрэ спортмрэ апыщэгъагэмэ, 2014-рэ ильэсым пчъагэр процент 35-м, мыгъэ процент 36-м нэсыгъ.

**Адыгэ Республикэм
и Лышхьэ
ипресс-кыулыкыу**

Лофшлэныр щынэгъончъэныр

Адыгэ Республикэм лофшлэныр щынэгъончъэу щызэхэщэгъэнымклэ межведомственнэ комиссием шэклогум и 27-м зэхэсыгъо илагъ. Ащ хэлэжыгэхэ мы комиссием итхьаматэ игуадзэхэу Хьэпэе Марыет, Сергей Климченкэр, ведомствэ ыкы кыулыкыу зэфэхьафхэу республикэм итхэм ялыклохэр.

Зэхэсыгъом лофыгъуищмэ щатегушылагэхэ ыкы кыыхащт 2016-рэ ильэсым межведомственнэ комиссием илофшлэн зэрэхэщэгъэщтыр щагэнэфагъ.

Псауныгэр къэухьумэгъэнымклэ, гъэсэнэгъэмклэ, транспортмклэ, псэолъэшынимклэ, мэкъу-мэщымклэ учреждениехэм япачэхэр ыкы яспецалистхэр лофшлэныр щынэгъончъэным зэрэфырагъаджэхэрэм кытегушылагъ лофшлэнымклэ ыкы социальнэ хэхьоныгэмклэ Министерствэм иотдел иконсультантэу Ольга Рюмкинар.

Ащ кызызэрилагъэмклэ, лофшлэным и Кодекс истатъяу N 225-м кызызэредилытэрэмклэ, организациехэм япачэхэри, лофшлэн языгэгъотыхэрэри, унэе предпринимательхэри лофшлэныр щынэгъончъэу зэ-

хэхэжыгъэным фэдженхэ ыкы ащклэ щылэ шапхьэхэр зэрэшлэхэрэр ауплэкълунхэ фае. Егъэдженымклэ фитыныгъэ зилэ организации 10-у республикэм итхэм ар агъэцаклэ. Ахэм лофышлэ мини 2-м еху ильэсым кыкылоцл рагъэджен алъэклэ. Зы нэбгырэм иеджен сомэ мини 2,5-рэ фэдиз тэфэ. Ильэс зэкълэлыкыхэр пштэмэ, рагъаджэхэрэм япчъагъ бэл хэхьэрэр. Гушылэм пае, 2013-рэ ильэсым нэбгырэ 820-мэ шлэныгъэ арагъэгъотыгэмэ, 2014-рэ ильэсым пчъагэр 1005-м нэсыгъ.

Адыгэ Республикэм лофшлэнымклэ и Къэралыгъо инспекция зэрихьэгъэ уплэкълунхэм кызызэрагъэлъэгъуагэмклэ, мы ильэсым имэзибгъу лофшлэн языгэгъотырэ ыкы специалист 12-р емыджагэхэу кычлагъэщыгъ ыкы административ-

нэ пшъэдэклэжы арагъэхыгъ, тазырэу сомэ мин 42-рэ арагъэтыгъ.

Егъэджен лофыгъом изэшлэхынклэ республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкыухэм, муниципальнэ образованиехэм япачэхэм зафагъэзагъ, япхыгъэ лофшлэныр ащылажыэхэрэм игъом егъэдженхэр афызэхачэнхэу комиссием хэтхэр клэлэулыгъэх.

Унэе псэуплэхэм машлом зыкыащымштэнымклэ пэшлорыгъэш лофтхьабзэу «Гъэфэбэгъур» зыфилоэр, мэкъу-мэщым ыльэныкыоклэ лэжхэрэ цыфхэм япсауныгъэ къэухьумэгъэныр, ахэм зэрахьэрэ щэнаутхэм яягъэ къэмыкылоныр ыкы нэмык лофыгъохэм комиссием изэхэсыгъо щатегушылагъэх.

Клэухым межведомственнэ комиссием 2015-рэ ильэсым зэшлуихыгъэ лофшлэнхэм зэфэхьысыж афашыгъ, кыыхащт ильэсым лоф зэрэшлэщт шыклар агъэнэфагъ.

**ЮШЫНЭ
Сусан.**

Советым изичэзыу зэхэсыгъо илагъ

Лъыр зыщахашырэ Адыгэ республикэ станицем мы мафэхэм донорскэ советым изэхэсыгъо цыкылагъ. Ащ хэлэжыгэхэ Адыгеим и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широковар, АР-м исауныгэр къэухьумэгъэнымклэ иминистрэу Мэрэтыкыо Рустем, ащ иапэрэ гуадзэу Галина Савенковар, изымыкхэри.

2015-рэ ильэсым мэзибгъоу пыкыгъэм кыкылоцл цыфым ищылэныгъэ зэтэзыгъэуцожьышт лъым икъэтын нахъ зегъэушъомбгъугъэным фэгъэхыгъэ лофшлэнэу зэхэагъэхэр зэфэхьысыжыгъэх. Джащ фэдэу организациехэм зэрадалажьхэрэми зэхэсыгъом щытегушылагэх. Хыкум приставхэм я Федеральнэ Гъэлорышлэплэу Адыгеим щылэм донорскэ ак-

циехэр зэрэщызэхэщэхэрэм, ахэм шуагъэу кыахьэрэм кытегушылагъ ыпэкклэ зигугъу къэтшыгъэ гъэлорышлэплэм ипачэ игуадзэу Дмитрий Сидоренкэр. Лъы зытыхэрэм ямафэхэр 2016-рэ ильэсым зыщылэщтхэм яграфики зэхэсыгъом щытегушылагэх.

Зэхэхэм къэкълэлагъэхэм зэфэхьысыжэу ашыгъэм зэрэщыагъэуэфыкыгэмклэ, до-

норым и Мафэ фэгъэхыгъэу республикэм ит организациехэм ащашлэрэ лофтхьабзэхэр ыпэкклэ лъагэкълэнтхэу алауагъ.

Лъыр цыфхэм атымэ, чыплэ кын ифагъэхэм иэпылэгъу зэрафэхьуштыр зэхэрагъэшлэнэу гушылэгъу нахьыбэрэ афэхьунхэр мурадэу ялэхэм ащыш. Ащ епхыгъэ лофыгъохэри зэхэсыгъом кыщалэтыгъэх.

Лъыр гъогогъу 40-рэ ыкы плазмэр 60-рэ зытыгъэхэр донор гъэшлуагъэ мэхьух. Ар къэзыушыхьатырэ тхылыри ахэм афагъэшъуашэ.

Чыплэ кын ифэгъэ цыфхэм ишуагъэ языгэкы зышлэогъохэм лъыр атыным охьтабы хыхьырэл, щынэгъончъэуи ар ахашы. Лъыр зэрэхэщэтымклэ зэрэхэщырафьрэм ишуагъэклэ, ар зыщыкыгъэ нэбгырэ пчъагъэхэм арагъэгъотын алъэкышты. Цыфым ежэ ищыклагъэр (лъыр ара, хьауми плазмэр ара) хагъахьо.

(Тикорр.).

Ным и Мафэ ипэгъоклэу

1998-рэ ильэсым кышыулагъэу, шэклогъу мазэм иаужырэ тхьаумафэ ным и Мафэ Урысыем щыагъэуэфыкы. Мыгъэ ар шэклогум и 29-м тефагъ. Ащ ипэгъокыгъэ тыгъуасэ, шэклогум и 27-м, мэфэкл зэхэхьэу Адыгэ республикэ филармонием щыкылагъэр.

Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм социальнэ политикэмклэ ыкы псауныгъэм икъэухьумэнклэ икомитет ипачэу Ирина Ширинар, лофшлэнымклэ ыкы социальнэ хэхьоныгэмклэ министрэм игуадзэу Хьэпэе Марыет, культурэмклэ министрэм игуадзэу Нафиса Васильевар, Мыекъопэ къэлэ администрацием ипачэу Александр Наролиныр, бзылфыгъэхэм я Союз ипачэу Светлана Дорошенкэр, нэмыкхэр.

Ныхэм ямэфэкклэ къафэгъушылагъ лофшлэнымклэ ыкы социальнэ хэхьоныгэмклэ министрэм игуадзэу Хьэпэе Марыет. Мэфэкл зэхэхьэм кырагъэблэгъагэхэми, ны пстэуу республикэм исхэми псауныгъэ

пытэ ялэнэу, ясабийхэм ашъхьагъ бэрэ итынхэу, ягухэлхэр къадэхьунхэу ар къафэлъэуагъ. Нэужым сабыибэ зилэ нихэу «Материнская слава» зыфилоэр Щытху тамыгэр зыфагъэшъошагъэхэм ар къэзыушыхьатырэ тхылхэмрэ бгъэхалхьэхэмрэ аритыжыгъэх.

Ащ фэдэ тын лъаплэклэ кышагъэщыгъэхэм ащыщы сабий 14 зыплурэ Наталья Степановар, сабыи 10 зилэ Чыхьо Светланэ, сабыи 10 зыплурэ Ирина Добряченкэр, сабыи 10 зилэ Вера Бедоевар, сабий 7 зыплурэ Татьяна Дроновар, нэмыкхэр.

Адыгеим иорэдылохэмрэ икъэшъуаглохэмрэ къатыгъэ концертымклэ зэхэхьэр аухыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгеим ис нихэр егъэгумэкых

Адыгеим ис бзылфыгъэхэм я Союз иллыкыхэм къалэу Мыекъуапэ иурам шъхьалэ щызэрахьэгъэ лофтхьабзэр зыфэгъэхьыгъагъэр гъогухэм атехьухэрэ тхьамыклагъохэм нэбгырабэ зэрэхэклаудэрэм ыкы зэрэхэфыкыухэрэм цыфхэм аналэ тырагъэдзэгъэныр ары.

Ным и Мафэ кызыщылагъэрэм ехьуллэу бзылфыгъэхэм водителхэм автомобильхэр псынклащэу зрамыфэнхэу, клэлэцлыкыхэмрэ зыныбжэ хэкло-тагъэхэмрэ анахьэу афэсакынахэу арылауагъ, лъэсрыкыхэм ура-

мыр зэпачыным ыпэкклэ водителхэм къальэгъухэмэ, гъогу кьаратымэ зэрагъэшлэнэу агурагъэуагъ.

Адыгеим ис бзылфыгъэхэм республикэм щыпсэхэрэм агу джыри зэ къагэкыжыгъэ клэлэцыклым ищылэныгъэрэ ипсауныгъэрэ анахъ шъхьалэ зи нымклэ зэрэщымылэр. Гъогу щызфэсакыжыныхэу, нэмыкхэм ящылэныгъэкли пшъэдэклэжы зэрэхьырэр зыщамыгэгъушэнэу, гъогурыкыномклэ шапхьэхэр амыукохнэу цыфхэм арылауагъ.

Къэгъэлъэгъонэу «Юагрэм» хэлэжыэщтых

Мэкъумэщ техникэм ыльэныкыоклэ Урысыем ипроект къэгъэлъэгъон анахъ инхэм мыр ащыщ ыкы ильэс къэс Краснодар щызэхэщэ. Мы лофтхьабзэм компание 700-м ехьурэмэ ялыклохэр еугъоих, Адыгеири ахэм ахэхьэ.

Мыгъэ я 22-у къэгъэлъэгъоныр шэклогум и 24 — 27-м щылагъ. Урысыем ишьолпырхэм ямызакоу, Францием, Италием, Германием ялыклохэм яэкспозициехэр кырацэлэагъэх. Къэралыгъо 33-мэ якомпаниехэр къэкълэлагъэх.

АР-м мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ иллыкыхэр чанэу къэгъэлъэгъоным илофшлэн хэлэжыгъ, сыда плэмэ гъэфэбэплэ комплексхэм къащагэкыыхэрэр биологическэу кызыраухьумэщтыр зыгъэхьазырышты комплексэу Теуцожь районым кышызэлаухьыштым фэгъэхыгъэ

зэзэгъыныгъэм ахэр клэхагъэх.

Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымклэ иминистрэу Юрий Петровым кызызэрилагъэмклэ, Урысыем и Къыблэ иаграрнэ шьолпырхэу апэ итхэм Адыгеир ащыщ хьугъэ. Кызылаухыгъэ площадкэхэм, лэнэ хьураехэм ахэр ахэлажыгъэх, зэзэгъыныгъэхэр адашых.

Мыгъэ апэрэу агропромышленнэ комплексым ильэныкыо зэфэхьафхэм афэгъэхыгъэ наущэ лофшагъэхэр ыкы инновационэ проектхэр «Юагрэм» кырахьылагъэх.

ЮШЫНЭ Сусан.

хэбзэнчъэу уІшыгыэ кІуачІэхэу ащызэхашхэрэм, «Ислъам къэралыгъори» зэрахэтэу, зэрахэлэжыагъэхэм пae Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм уголовнэ пшъэдэкІыжъ арагъэхъэу хъугъа?

— Урысыем ШынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ къулыкъоу АР-м щылэм илъэсэу тызхэтэм тишъолъыр щыпсэурэ нэбгыри 4-м альэныкъокІэ (Х. Баракаевым, И. Гоникаевым, А. Кудзиевым, М. Хасиевым) уголовнэ Іофи 4 къызэлуйхыгъ УФ-м и УК ия 208-рэ статья ия 2-рэ Іахъ диштэу (ІэкІыб къэралыгъом щызэхашхэгъэ уІшыгыэ кІуачІэхэу а къэралыгъом ихэбзэгъэуцугъэ къыдимылъытэхэрэм ахэлэжыгъэныр). КІэухым унашъо ашІыгъ зэхэфынхэр къызэтегъэуцогъэнхэм фэгъэхьыгъэу, зигугъу къэтшыгъэхэр къагъотыфэхэкІэ.

Уголовнэ ІофитІу Урысыем ШынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ къулыкъоу АР-м щылэм къызэлуйхыгъ нэбгыритІумэ афэгъэхьыгъэу «Ислъам къэралыгъом» хахъэхэ зэрашІоигъуагъэм ыпкъ къикІэу.

Шэуджэн Муратрэ Ильман Исаевымрэ Тыркуем ихэушъафыкІыгъэ къулыкъухэм Тыркуемрэ Сириемрэ ягъунапкэ къышауабытыгъэх ыкІи нэужым Урысыем ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэм къаратыжыгъэх. Ахэм яуголовнэ Іофхэмрэ лажъэ яІэу зэрыт тхылъхэмрэ мы мазэм и 10-м Мыекъопэ къэлэ хыкумым ратыгъэх Іофхэм язытет щыхэплъэнхэу.

— Аужырэ уахътэм джыбэ телефонхэр къызфагъэфедэхэзэ бзэджащІэхэм банковскэ картэхэм ахъцэхэр аратыгъукІыхэу бэрэ мэхъу. Ащ зыцаухъумэным пae сыда цыфхэм ашІэн фаер?

— БзэджащІэхэм зыфалорэр пшІэ хъуштэп. СМС-хэр къызгагъэхьыкІэ, ахэм джэуап япты хъуштэп, шъумышІэрэ цыфхэм шъуадэмыгушІэмэ нахьышІу, шъуилахьылхэу е банкым илофышІэхэу, хэбзэухъумэкІо къулыкъушІэхэу къышъуаІуагъэми... Ахъцэ афэжугъахьынэу къыкІэлъэлухэ зыхъукІэ, сьд иушъхагъуми, шъуафемыуцоплах.

Пстэуми цыхъэ афэзышІыхэрэр, гугъемыллыныгъэ къызхагъафзэе банковскэ картчкэ е джыбэ телефон зыгъэфедэхэрэр ары бзэджащІэхэмкІэ хъопсагъохэр. Бэмэ ежъырэу яреквизитхэр аралох е къаралорэмкІэ ахъцэхэр агъэхьы. Ащ фэдэхэм уапэкІэмыфэным пae усакъын фae.

— Сыд фэдэ Іофыгъоха аужырэ уахътэм цыфхэм прокуратурэм зыкъызэрэфагъазэхэрэр?

— Мы илъэсым имэзи 10 прокуратурэм цыфхэм зыкъызэрэфагъазэгъэм ипчъагъэ 10057-рэ мэхъу. БлэкІыгъэ илъэсым имыщ фэдэ уахътэ елътыгъэмэ, проценти 6,9-кІэ ар нахьыб. ЗэкІэмкІи АР-м

ипрокуратурэ зехифыгъэр фэгъэзэн 7809-рэ. Мы пчъагъэр блэкІыгъэ илъэсым имыщ фэдэ уахътэ проценти 8-кІэ нахьыб. НэмыкІ илъэсхэм афэдэу, АР-м ипрокуратурэ икьулыкъухэм зыкъызэрафагъазэгъэмкІэ зэшлуихыгъэхэр анахъэу зыфэгъэхьыгъэхэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэм ягъэцэкІэн лыплъэгъэныр ары (процент 60 фэдиз).

Прокуратурэм зыкъызэрэфагъэзэгъэ пчъагъэр нахьыбэ зыкІэхъугъэр хэбзэухъумэнымкІэ прокуратурэм имэхъанэ зыкъызэриІэтыгъэр, цыфхэм яфитыныгъэхэр зэтегъэуцожьыгъэнхэм пae зэшлуихыгъэр нахъ шлуагъэ къыты зэрэхъугъэр, республикэм щыпсэухэрэм цыхъэу къыфащІырэ зэрэхэхъуагъэр, АР-м ипрокуратурэ къэбарлығыгъэлэс амалхэмрэ цыф жъугъэхэмрэ зэраделажьэрэм нахъ зызэрэрагъэушъомбгъугъэр арых.

Псэуплэм, ІофшІэным, чыгум, псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым альэныкъокІэ, джащ фэдэу административнэ егъэзынхэр зыгъэфедэрэ къулыкъухэм хэбзэгъэуцугъэхэр зэраукъуагъэхэм афэгъэхьыгъэ тхъаусыхъынхэр арых анахъ шлуагъэ къэзытыгъэхэр.

— Ахъцэ къолъхъэ тын-Іыхыным ылъэныкъокІэ хэбзэухъума-кІохэм сыд фэдэ къэгъэлъэгъонха яІэхэр?

— Хэбзэухъума-кІохэмрэ республикэм ихэбзэ къулыкъухэмрэ язэдэлэжъэныгъэ ишлуагъэкІэ, мы лъэныкъомкІэ къэгъэлъэгъон гъэнэфагъэхэр щылэх.

Ахъцэ къолъхъэ тын-Іыхыным ылъэныкъокІэ хэбзэухъоныгъэу республикэм щыпсэухэрэм зэрахагъэр процент 53-кІэ нахьыбэ хъугъэ. Хыкумым ратыгъэ уголовнэ Іофхэм япчъагъэ икІыгъэ илъэсым шылагъэм фэдиз (50). Процент 16-кІэ нахьыбэ хъугъэ зилажъэ хыкумым зэлэлпхужьынэу щымытэу къышаушыхъатыжыгъэр. Зымакъэ чыхъэу Іугъэ Іофхэм ащышхэр джырэ уахътэм хыкумым зэхефых (МКЪТУ-м ипэцагъэу Блэгъожьыр ыкІи нэмыкІхэр — 159 УК — миллион 55-рэ фэдиз атыгъугъэу, я 3-рэ Іэзаплэм илофышІэхэу Масловыр, Мартыновыр, Провозен, Павлюк — 159, 174.1 — УФ-м и УК — сомэ миллион 22-м ехъу атыгъугъэу).

ЫпкІэ къызэрэщытІуагъэу, зэдэгущыІэгъум къышцатыгъэ упчІэхэу джыри зэхафын фаехэмкІэ джэуапхэр нахъ кІасэу къыхэтутыжышцых. Мы зэдэгущыІэгъури аужырэп, прокурорым иІэпыІэгъухэр джыри тиредакция ихъакІэщтых, ахэми зэнкІэ зэдэгущыІэгъухэр щызэхашцых. Уахътэмрэ мафэмрэ нахъ кІасэу шъуащыдгъэгъозэшт, гъэзетым икыбьдэкІыгъохэм шъуакъылыплъ.

МЭШЛІЭКЪО Саид.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Мафэ бзэджащІэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щылэм бэмышІэу щыхагъэунэфыкІыгъ.

2006-рэ илъэсым шэклогъум и 16-м уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Урысые общественнэ организацие зэрагъэпсыгъэм къыдыхэлъытагъэу, УФ-м бзэджащІэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум иунашъокІэ 2013-рэ илъэсым уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Мафэу мы мафэр агъэнэфагъ.

Нахьыжхэр бгъэлъэплэныр Кавказым ис цыфхэм яхабзэу щыт. Ар яІэуытыплэу ГъэІорышІапІэм илофышІэхэр тхъамафэм къыкІоцІ къулыкъум иветеранхэм адэжъ кІуагъэх, ямэфэкІыкІэ зэрафэгъушлуагъэхэм имызакъоу, гумэкІыгъоу яІэхэм акІэлупчІагъэх, зищыкІагъэхэм ІэпыІэгъу арагъэботыгъ.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм яобщественнэ организацие ишъолъыр отделение ипащэу, отставкам щылэ полковникэу Асэкълэ Борис щытхъу хэлъэу ипшъэрылхэр егъэцакІэх. Непэрэ мафэм ехъулэу организацием нэбгырэ 392-рэ хэт, ахэм ащыцэу 83-р уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветераных. Мыхэм ялъэкІ къамыгъанэу Іэпэлэсныгъэу алэкІэлымкІэ къулыкъушІэ ныбжьыкІэхэм адэгъуащэх, хъапс зытыралъхъагъэхэм зэдэгущыІэгъухэр адашых, ныбжь зилэ ялофшІэгъухэм сыд фэдэрэ лъэныкъокІи адэлэпыІэх.

МэфэкІ зэхыхэр Мыекъуапэ дэт колониеу N 6-м шыкІуагъ. Ащ къырагъэблэгъагъэх уголов-

Ветеранхэр ащыгъупшэхэрэп

нэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэр, учреждением икьулыкъушІэхэр.

Общественнэ организацием ипащэу Асэкълэ Борис зимэфэкІхэм къафэгъушлуагъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэр лІэуж пчъагъэхэм ящысэтехыплэу цытых ыкІи тикъэралыгъо иль рэхъатныгъэр гъэпытэгъэнымкІэ, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ зилахьышІу хэлъ ветеранхэр цытхъур къэзылэжыгъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэмкІэ мы мафэм мэхъанэшхо иІэу щыт.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Совет хэтхэу анахъ чанэу зыкъэзыгъэ-лъэгъуагъэхэм щытхъу тхылъхэр зэхыхэм шаратыжыгъэх.

Мыщ фэдэ мэфэкІ зэхыхэхэр ГъэІорышІапІэм инэмыкІ учреждениехэми ащыкІуагъэх. Колониеу N 1-м икьулыкъушІэхэр Хэгъэгу зэошхом ыкІи уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм яветеранэу, отставкам щылэ полковникэу Павел Новосело-

вым Іукагъэх. КъыткІэхъухэрэ лІэужхэм яхэгъэгу шІу альэгъоу плугъэнхэм илахьышІу зэрэхышІыхэрэм фэшІ шыйейнэ медалэу «135 лет УИН» зыфиІоу ветераным фагъэшъошагъэр ратыжыгъ.

БзэджащІэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щылэм, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм яобщественнэ организацие ишъолъыр отделение ящытхъу тхылъхэмрэ шлухъафтынхэмрэ колониеу N 1-м къулыкъур щызыхьыгъэ ветеранхэм афагъэшъошагъэх. Ветеранхэм ахэтых предпринима-тельхэр, кІэлэгъаджэхэр, муниципальнэ образованиехэм япачэхэр. Ахэр зэзыпхьхэрэр зы — уголовнэ гъэцэкІэкІо системэм къулыкъур щыхыгъ.

БзэджащІэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкъу.

СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

«ЦыхъэшІэгъу телефоныр» зэрагъэфедэрэм хэхъуагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ кІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу афэхъугъэнымкІэ Фондымрэ ззэгъыныгъэ зэрэздашІыгъэу, зэрэ Урысыеу зы номер зилэ кІэлэцІыкІу «цыхъэшІэгъу телефоным» 2011-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу тишъолъыр Іоф шешІэ. Ащ иномер 8-800-2000-122.

«ЦыхъэшІэгъу телефоным» илофшІэн мэхъэнэ шъхъалэу иІэр зэгъурылоныгъэ зэрымыл шъахъэр нахъ макІэ хъунхэр, кІэлэцІыкІоу щылэныгъэм чыплэ къын ригъэуцагъэхэм, ахэм янэ-ятэхэм психологическэ ІэпыІэгъу афэхъугъэныр ары.

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэриты-рэмкІэ, мы телефон номерым республикэм иучрежде-нииплІ епхыгъ:

— *Адыгэ республикэ клиническэ психоневрологическэ диспансеры;*

— *психологэ-педагогическэ ыкІи медикэ-социальнэ ІэпыІэгъу зищыкІэгъэ кІэлэцІыкІухэм апае зэхашхэгъэ учреждениеу «Центр диагностики и консуль-тирования» зыфиІорэр;*

— *муниципальнэ учрежде-ниеу «Молодежный координа-ционный центр» зыцІэр;*

— *Мыекъуапэ щыпсэухэрэм социальнэ фэло-фащІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэмкІэ гупчэр.*

2014-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу «цыхъэшІэгъу телефо-ным» зэпымыоу чэци мафи Іоф ешІэ.

Мы телефон номерыр щылэ зыхъугъэм (2011-рэ илъэсым) къыщыублагъэу гъогъу 4676-рэ ащ къытеуагъэх чыплэ зэжъу ифэгъэ цыфхэр. Анахьыбэрэ специалистхэм закыфэ-зыгъазэхэрэр кІэлэцІыкІухэмрэ Іэтахъохэмрэ (къытеохэрэм япроцент 80). Ны-тыхэу кІэлэ-цІыкІухэм яплункІэ къыныгъо-хэм арихьыплэхэрэри «цыхъэшІэгъу телефоным» иІэпыІэгъу щыгугъэхэу къытеох (процент 15-р). Мы илъэсым нэбгырэ

1343-мэ мы номерымкІэ специалистхэм зафагъэзагъ, ІэпыІэгъуи къафэхъугъэх.

АР-м ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэрэхыгъэщырэмкІэ, «цыхъэшІэгъу телефоным» епхыгъэ учреждениехэм зэкІэми къафытеохэрэм джэуап язытыжыхэрэр Іэпэлэсныгъэ зилэ специалистых. Фондэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ззэгъыныгъэ зыдишІыгъэм имылыккІэ Астрахань дэт къэралыгъо университетым щырагъаджэх мы телефон номерым епхыгъэшт ІофышІэхэр. Мы лъэхъаным а университетым щеджэгъэ нэбгырэ 11-мэ республикэм Іоф шашІэ.

Тызхэт лъэхъаным мыщ фэдэ психологическэ ІэпыІэгъоу кІэлэцІыкІухэм, ны-тыхэм арагъэботырэм мэхъанэшхо иІэу специалистхэм альытэ, сыда плэмэ цыфэу гумэкІыгъо хэ-тым, «цыхъэшІэгъу телефоным» къытеуагъэм а чыплэ дэдэм яшлуагъэ рагъэкІы, зэрэзекІон фаемкІэ агъэгъуазэ. Ащ мэхъанэшхо иІ.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

ШЭКИОГЪУМ И 29-р — НЫМ И МАФ

Сабыим насыпыр кыыздехы

Унагъом зэгурылоныгъэ, шъхэкIэфэныгъэ илыштмэ, кIэлэцIыкIухэм гуфэбэныгъэ зэфыряIэу кыэбэштхэмэ анахъэу зэлытыгъэр бзылфыгъэр ары. Ар акъылышIоу, Iушэу псэу зыхукIэ, унэгъо дахэ ышIэнымкIэ ишIуагъэ кыэкIон ылтэ-кIышт.

Непэ зигугъу кыэтшы тшIонгъо бзылфыгъэр кызырэхъу-хъэгъэ унагъом шэн-хэбзэ дахэу илхэр илэубытыпIэу иса-бийхэр егъасэх.

Пхъэчыящэ лIакъом Зарэ кызырэхъагъэр ильэси 8 хъугъэ. А уахтэм кыкIоцI бзылфыгъэр зышынысэ кыуаджэу Тэухъаблэ игугъу дахэкIэ щашы, щагъэлапIэ. Ишъхэгъусэу Азэматрэ ежыррэ непэ сабыиц зэдапIу. Унагъом илэ-шлугъэ зэхашIэу, гуфэбэныгъэ зэфыряIэу кыэтэджынхэм ахэр фагъасэх.

— Ильэс 21-рэ сыныбжыгъ Пхъэчыящэхэм сыкызахахъэм, — кытфелуатэ Зарэ. — Хэт-рэ бзылфыгъи кызырэхъу-гъэ, зыщапIугъэ унагъор ыбгынэ-ни нэмыкI лIакъо хэхъаныр фэпсынIкIэп. Ахэм шэн-хабзэу ахэлхэр, локIэ-шIыкIэу ялэр шъхафы, о узэсагъэм фэдэп. Ау апэрэ мафэу мы унагъом сыкызырэхъагъэм кыщегъэжъа-гъэу сигъашIэм сахэсыгъэм

фэдэу ащыц сыхъугъ. НысэкIэ кысымыплыхъэу япшашъэу салытагъ. Ащ мэхъанэшо иI. Унагъом гуфэбэныгъэ кыс-фырилэн, силытэн чыплэ си-зыгъэуцагъэр нан (гощэжыр — Гъ.С) ары. АщкIэ лъэшэу сыфэраз. Сыгу кымыкIыгъэ-хэр шъабэу кысиложыштыгъэ-х, кысыгъэлыгъуштыгъэ-х. ЗыщыцIагъэм гъэсэпхыдэ сигъэгъотыгъ, зыщыцIагъэм сидахэ ылуагъ.

Краснодар дэт мэкумэщ университетым щеджэщтыгъ Зарэ унагъо зехъэм. Ащ мафэ кыэс кIозэ ильэсрэ ныкьорэ щеджэжыгъ ыкIи кыуыхыгъ. Нэужым Пэнэжыкыуае дэт шхалIэу «Уют» зыфилорэм бухгалтерэу Iоф шишIэнэу регъа-жъэ. Ащ тIэкIурэ Iутыгъэу культу-рэм и Унэу Пэнэжыкыуае дэтым бухгалтер-кассирэу мэ-кIожы.

— IофшIапIэм сыкыкIыжы-гъэу унэм сыкызырэхъагъэ, нэгущIоу нанэ кыспэгъокIы.

Еж ыIэ кыхыштымкIэ Iэпы-лэгъу кысфэхъу, ишIуагъэ кыс-сегъэкIы, — кыелуатэ гушылэгъу тызфэхъугъэ бзылфыгъэм. — Унэ нэкIым уимыхъажъэу, узы-гурылорэ цыф ащ исэу кыуа-жэ зыхукIэ, насыпыгъэшхоу кысшIошIы.

Зарэ зыщапIугъэ унагъом нахыжъхэм шъхэкIэфэныгъэ-шхо афашыныр шэнышIоу ахэ-лыгъ. Янэ-ятэхэу Дэгумкыо Аскэррэ Нэфсэтрэ цыфыгъэ дахэ ахэлхэу ясабийхэр зэ-рагъэсэштхэм яшъыпкыэу пы-лыгъэх. Зарэ кызырэхъу-хъа-гъэр унэгъо Iужу нахъ мы-шIэми, зэгурымылоныгъэ азы-фагу кыхыагъэу кыхэкIыгъэп. Зыщыпхъуитфыр зэдэлу-жъхэу, гуфэбэныгъэ зэфыряIэу кыэтэ-джыгъэх. Нэнэжъэу зыхэхэ-ри агъэлапIэу, ащ шыIэны-гъэм кыхэхыгъэ кыэбарэу кыафилуатэхэрэм гъэсэпхы-дэ кыхэхыгъэ кыахыгъ.

— Сянэжъ тапэкIэ кыт-шъхэпэжыштыр кытфилуа-тэщтыгъ, — игукъэкIыжъхэм ташегъэгъуазэ Зарэ. — Бзы-лфыгъэм лъагъоу кыхыхы-рэм мэхъанэу илэр, ар унагъо ихъэмэ зэрэзекIон фаер, унэгъо рэхъатым лъапсэу илэр тигъашIэщтыгъ. Тызэрэхъуштыр кытылоштыгъ, мытэрэзэу зе-кIорэм фышылъыр кытфилуа-тэщтыгъ. Тэр-тэрэу емрэ шIумрэ зэхэтфын тлэкIынуэ гуш-сэхэр тигъашIэщтыгъэх.

Ныжъым мэхъанэу илэр ти-гушылэгъу дэгъоу кыгугурэIо. ИцIыкIугъом кыщегъэжъагъэу нанэм илэшлугъэ зэхышIагъ ыкIи кызырэхъэгъэ унагъом ныжъ зэрысыр лъэшэу игопагъ.

— Зарэ апэрэ мафэу кы-зытхэхъагъэм кыщегъэжъа-гъэу тшыц хъугъэ. Зыкыт-фигъазэу тыгу хэкIын гушылэ кытылуагъэп. Сыдигъуи нэгущIу, хъупхъэ, чан, — кыт-фелуатэ Пхъэчыящэ Уцэ. — Адыгэмэ сыдигъуи аIо: «Къо уилэмэ, нысэ уилэшт», ау нысэм гукIэгъуныгъэу хэлпым мэхъанэшо иI. Гуфэбэныгъэу кытфилыгъэр гъунэнчъэу загъорэ кысцэхъу. Ныжъмэ угу римыхъэу кыалон альэкIыштыр

макIэп, зызышIуагъанэрэри бэ. Сэри сыгу римыхыгъэ горэ-хэр кыхэкIыгъэмэ, сыушъэфы сишэнэп. Ащ фэдэ горэм сы-налэ тесыдзагъэмэ, Зарэ кыс-пэгущылэжыгъэу кыхэкIы-гъэп. СIорэм сыдигъуи кыедэу, гушылэ кыыримылуапIэу егъэ-цакIэ.

Ипшъашъэм фэдэу инысэ гуфэбэныгъэ зэрэфырилэр Уцэ игушылэхэм кыахэщы. Нью цы-кIум насыпышIоу зызэрипытэ-жырыр тизэдэгущылэгъу пчъа-гъэрэ кышылуагъ. Икьорэль-фэу Азэматрэ инысэ цыкIоу Зарэрэ зерафэразэр кыхе-гъэщы зэпыт. Мыщ фэдэу на-хыжыр зыщагъэлапIэу, на-хыкIэр зыщагъэшIорэ унагъор сыд фэдиз мылкъуи зэрэнахъ-лапIэр Уцэ кыхегъэщы.

— СызщапIугъэ унагъом шыс-лэгъугъэ шэн дахэхэр сиса-бийхэм ахаслэхъэ сшIоигъу, — кытфелуатэ Пхъэчыящэмэ янысэ. — Ныжыр шIу альэ-гъоу, ежъхэм азыфагу зэгу-рылоныгъэрэ гуфэбэныгъэрэ ильэу згъэсэнхэу сыфай. Сэ-ри унэгъо Iужу сыкыхыу-хъа-гъэшъ, цыфыбэ зэрысым на-сып ильэу сэлпытэ.

Азэматрэ Зарэрэ сабыиц зэдапIу. Лъэпкыр лызыгъэ-кIотэшт шъожынышымэ ахэр ащэгущIулыкIы, арэгущох. Ана-

хыжъэу Самир ильэситф ыныбжъ, Дамир ильэсрэ мэ-зитIурэ хъугъэ. АнахыкIэ цы-кIоу Назир мазэ ыныбжъэп. Самир джыри цыкIу нахъ мы-шIэми, зэрэфэлэкIыштымкIэ янэ Iэпылэгъу фэхъу. Анахы-кIэ цыкIур кызыушъыкIэ кIэ-рэсы, егъэджэгу. Ышнахы-кIэхэр тIэкIу нахъ ин кызы-хъухэкIэ, зэрадэджэгущыр кы-ло, а уахтэр кыэсыфэ ышIуа-бэ дашIэ.

Джырэ уахтэ ныбжыкIэ-хэм сабыибэ кыагъэхъужы-рэп, ащ кыныгъоу пылтым егъэщынэх, ау сыкызытегушылэ-гъэ унагъор ахэм ащышIэп. Зарэ ильэс 28-рэ ыныбжъ, сабыиц иI.

Хэтрэ цыфыи зыкIэхъопсырэ нэхъоир, насыпыр Пхъэчыящэ-мэ яунагъо иль. Непэ ныбжы-кIэхэм шысэ зытырахырэмэ ащышых Азэматрэ Зарэрэ. Ячагу сабыи цхы макъэ дэ-лукIы, ежъхэм зэгурылоныгъэу азыфагу илтым уегъэрэхъа-ты. Цыфым нахъ ыгъэлэпIэрэ шэн-хэбзэ дахэхэр зэрыл унагъом гухэлхэу илэхэр кы-дэхъунхэу тыфэлъаIо.

ГЪОНЭЖЫКЪО
Сэтнай.

Сурэтхэм арытхэр: **Пхъэ-чыящэмэ яунагъу.**

Непи сынэгу кIэт

Сянэ иджэмакъэ зэхэхэу кысыщэхъу, кысыIоштыгъэхэр джыри стхъакIумэ ит. Сянэ ыгу кыэбзагъ, цыф зэфагъ.

«Нышъор шъоум фэд, си-кIал», — ылоштыгъ сянэ. Ежъ яни, яти зехъым, ильэсих нылэп ыныбжыгъэр. Тянэ тигъэлъэгъугъэр, зэхытигъэхыгъэр сау-гъэтэу тэ кытфэнагъ, ильэ-уж тырыкIуагъ.

Ныр тидэ ушылэми кыю-жэ, кыппаплъэ, мычъежъэу кыппэсы. Сянэ ренэу Тхэ кытфелъэлэуштыгъ шIу кыд-дэхъунэу, псауныгъэ тилэнэу, кын тапэ кымыкIынэу, мы-хъун тыгу кымыхъанэу. ШIу-лэгъу нэплэгъукIэ кыткIэ-лыплъэзэ тыкыгъэкIотэжы-штыгъ. Сянэ игушылэмэ кIуачIэ ахэлхыгъ, гуфэбэныгъэр, шIу-лэгъур кыабэкIэу цытыгъ.

«Былымыр зынапэм еIэф, акъылыр зынапэм олIэф», акъыл шъуилэмэ, егъашIэм шъуа-лытэн», — ылоштыгъ тынэ. «АкъылышIор цыфмэ кыальэ-гъу. Делэм ынапэ ыбзэгъу тель, ар изакъоу шыл, ау акъыл зилэм чылэ псаур игъус» — ылоу бэрэ зэхэтхыштыгъ.

«Гущылэ пшымэ гъэшъып-кыэжъ, чыгъ бгъэтIысмэ, егу-гъу, кыэгъэкI, кIалэ уилэмэ, гъашIо, жы ухъумэ уигъэшIо-жыын» — ылоштыгъ. Ар чы-жъэу гукIи, нэкиI плъэщтыгъэ. Емыджэгъэми, тхылъыр шIу ыльэгъоу, тызаджэхэрэм кы-дэлоу шысыштыгъ, еджагъэмэ яхъуапсэщтыгъ, ары тэри те-

джэмэ лъэшэу зыкIышIоигъуа-гъэр.

«Бзылфыгъэм иунэ сабыи кызырэхъокIэ, имашIо зэкIэнэ», — аIо. Сянэ ыпсэ пэтыфэ има-шIо кIосагъэп.

Тянэ гушылэжыбэ ышIэ-штыгъ ыкIи ыгъэфедэщтыгъ. Ахэм ащышхэм непэ нэлуасэ шъуафэсшIышт.

Сянэ кыIоштыгъэ гушылэжъхэр

Ным ибидзыщэ хыалыгъуи, кыуайи хэлъ.

Бидзыщэр хъэкъуашъом ра-кIэрэп, ащ нахъ IэшIу цыIэп.

Кыюмышхъожыштыр ыкIи кыюмышхъожыштыр уян, уят.

Ныр нэм фэд.

НыгукIэ кысаIу, нылэкIэ кысат.

Ны зымыIэ сабыим ты илэ-ми ибашъо тео.

Ны зымыIэм гуIэр имаф.

Ным ибынхэр изэфэд.

Ным игъуапэ пхъум иджан.

Ны илэмэ сабыир ибэп.

Ным ихабзэ пхъум ибзыпхъ.

Ным ильфыгъэ псэм пи-шырэп.

Ным ишIулэгуныгъэ мы-жъо гъэчыгъэм нахъ пыт.

Ным кыуипэсрэр гунэс.

Ным кыуитырэр IэшIу.

Ным лъэгукIэтын зыфашIы.

Ным нахъ лъапIэ цыIэп.

Ным ильфыгъэ сыдигъуи сабыеу елпытэ.

Тыгъэм укъегъэфабэ, ным укъегъэбаи.

Ным нахъ ныбджэгъу пытэ дунаим тетэп.

Уянэ щэлэфэ лъытэ, цымы-лэжъ хъумэ зыщымыгъэгъупш.

Ным кыуиIуагъэр мыжъом хэулкIыгъэм фэд, зэбгъэзэфэ-жыын плэкIырэп.

Ным кыпфишIагъэр гъа-шIэм фэлшIэжыын умылэ-кIын.

Ным кыпфишIагъэр фэ-плшIэжыным пает, шъхъащыпэ лъэмыдж ипхышъун фай.

ЕгъашIэм улэжъагъэки, уянэ

илофшIагъэ укIэхъащтэп, фэ-плшIэжыын плэкIыштытэп.

Быныр зэлэзбзымэ, уихъэ бэдзибл еубыты.

Псыхъошхом ычIэгъ псыжъые кыкIэчъы.

Ным ыIорэр зэпрыбгъэзэ-жыын уфитэп.

Ным ибгъашъо шъоум фэд.

Пырамыбжыр мэшъхъа-лъэ, шъхъадж ильэпкы еожы.

Уятэ игъогужъ чыжъэ кIоу хэмынэжъ.

Уятэ ычIыплэ гъэдахэ, уянэ дахэу дэгущыI.

Ны бгъашъорэ хъурышъо джанэрэ зэфэдэ.

Ным пфишIэрэр шIомэкIэ зэпыт.

Ным нэгъоджэ пстэуми уащехъумэ.

Нымрэ нэхэмрэ егъашIэм уагъэлцIэщтэп.

Ным ыкIокI кIалэм икушъ.

ЕМТИЛЪ Разиет.

Тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кан-дидат.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

Шъыпкъэныгъэ зыхэлъ цыф

Непэ зигугъу къэсшымэ сшюигъор лэжъкӀо хьалэлэу, ежъ къыгъэшлагъэм игугъу дахэкӀэ аригъэшлызэ, шыпкъагъэрэ гукӀэгъурэ хэлъу къэзыхыгъэ Хьодэ Сэфэр ары.

альэкыштгъагъэ. Цыфхэм жабзэ къафигъотыгъ, ыло-рэм едэлугъэх. Къоджэ-дэсхэм Исмахилэ лъэ-шэу агъэлъапӀэщтыгъ, яупчӀэжъгъу, акъыл зилэ-лыжъу къуаджэм дэсхэм ахалытэщтыгъ.

Ар къуаджэу Хьалъэкъуае къышыхъугъ, янэ-ятэхэр апэу колхозым хэхьагъэхэм ащы-цыгъэх. Къагъэшлагъэм чыгум-алэ хэлъу, ащ къыхэкӀырэм рышылэхэу псэугъэх.

Сэфэр ятэу Исмахилэ иуна-гъо анахъ унэгъо лужоу къуа-джэм дэсмэ ащыщыгъ. Кол-хозэу зыщылэжъагъэм цыхъэ-щыфашӀэу щытыгъ, имылъу-къэухъумэгъэным къыгъэшла-гъэм фэлэжъагъ. Колхоз прав-лением хэтэу, ревизионнэ ко-миссиет итхьаматэу илъэсы-бэрэ къыхыгъ.

Къыныбэмэ Исмахилэ къа-хиубытагъ: гъаблы, зауи, узи. Къоджэдэс горэм ыгу хигъэ-кыгъэу цыф къылон ылъэкӀы-щтэп. А лъэхъаным зы коц-килограмм, зы натрыфышхъэ-пае хьапс къыптыралъхъан

Исмахилэ илъфыгъэхэм зэкӀэми лӀфшӀэныр шӀу альэ-гъоу ыплугъэх. Зы ным къы-лъфыгъэмэ анахыкӀэу къоджэ-унэм къинагъэу щыпсэурэр Сэфэр ары. Ащи ышмэ афэ-дэу мэкъумэщ сэнэхъат иӀэу-учетчикэу, етӀанэ бухгалтерэу-совхозэу «Путь Ильичам» илъэс-40-рэ щылэжъагъ. Джы-ыныбжыкӀэ къытефи, пенси-ем кӀожыгъэу икъуаджэу Хьа-лъэкъуае щӀэпсэу.

Сэфэр сьд фэдэ лӀфшӀэн-фагъэзагъэми, мыукӀытэжы-нэу ренэу ар зэшлуихыгъ. Сыдрэ лӀфшӀэны цыкӀукӀэ ылы-тагъэп, зэкӀэри ишӀыпкъэу ыгъэ-цӀагъ. Илъэс пчӀагъэрэ лӀф-зыдӀишӀэгъэ цыфхэм непэ къы-зынэсыгъэм ащыгъупшэрэп. «Сэфэр цыф зӀфагъ, умышл-гъэмэ, зы соми пфитхыщтыгъэп,

джащ фэд, пшлагъэр сыдигъуи-ыгъэкӀодыштгъагъэп» ало ахэм.

Сэфэр нэгъушӀо зэпыт, сы-дигъуи упчӀэжъгъу уфэхъумэ-шыпкъагъэ зэбгъотылӀэн цыф. Зыщытхъужыныр ишӀэнэп, хъа-рамыгъэ ыгу илъэп, хэткӀи ыгу-къабзэ. Ар гулътэ чан зилэ-цыф. Непэ щылэныгъэм хэхъу-хьэрэ-хэшыхъэхэрэм ар агъэ-гумэкӀы, иакъылкӀэ анэсы ыкӀи-зехифын елъэкӀы. Цыф къы-зэрыкӀохэм ягукъауи, ягушӀуа-гъуи адегъошты.

Хьодэ Сэфэр иунагъо са-быих къыхъухъагъ, зэкӀэмэ-тех-никумхэр, училищхэр къаухы-гъэх, лӀф ымышӀэу унагъом зы-нэбгыри исэп. КӀалэхэм ана-хыжъэу Юсыф Лъэустэнхъа-блэ дэт хьапсым «Ӏэпылэгъу-псынкӀэм» исэу лӀф щешӀэ. Ащ къыкӀэлъыкӀохэрэ Алырэ-Юрэрэ Краснодар, Абрек Адыгэкъалэ ащӀажагъэх. Ашы-пхъу закъоу Минсурэ Псэ-къупсэ щӀэпсэу, унагъо иӀ, Хъа-тхъохъумэ яныс. Сэфэр къо-рельфыми, пхьорельфыми са-бийи иӀ.

Хьодэ Сэфэр ишхъэгъусэу

зэпыт, сыдигъо уахэхъагъэми-къыпфӀэчӀых.

Хьодэ Сэфэр зыдэлэжъгъэ-цыфхэм непэ къызынэсыгъэм-ащымыгъупшэу игугъу дахэкӀэ-ашы. Ащ ехылагъэу апэу къо-джэдэсэу узыӀукӀэрэм еупчӀи,-ищытхъу нэмыкӀ къыуиӀощтэп.

Ежъ сыдигъо уӀукагъэми,-нэщх-гушхъу къыпплэгъокӀын,-уипсауныгъэ къыкӀэупчӀэн елъэ-кӀы. Илъэсыбэрэ хьалэлэу зэ-рэлэжъагъэм пае медальхэу «За доблестный труд» зыфи-лорэр, Лениныр къызыхъугъэр-ильэси 100 зэрэхъурэм ипэ-гъокӀэу къыфагъэшшоагъэх,-сэкъатныгъэ зилэхэм яобществе-къыритыгъ «Почетный член-ВОИ» зыфилорэр, лӀфшӀэным-иветеран.

Сыдигъуи Сэфэр обществен-нэ лӀфшӀэнхэм ахэлэжъагъ, бри-гадэм ипарторганizations ипа-щэуи хъугъэ, народнэ контро-лым итхьаматэуи, судым иза-седателэуи, профкомым хэтэуи-ильэсыбэрэ къыхэкӀыгъ. Джыри-пенсиет зэрэщылэм емылъы-тыгъэу, общественнэ лӀфшӀэнхэр-егъэцӀагъ. Къуаджэм иветеран-хэм ясовет итхьамат, Адыгэ-къалэ иветеранхэм яорганiza-ция ипрезидиум хэт. Общест-веннэ лӀфшӀэнэу ыгъэцӀагӀэрэм-пае щытхъу тхылъ пчӀагъэ къы-фагъэшшоагъ.

Сэфэр ыныбжъ бэмьшӀэу-ильэс 80 хъугъэ. ШӀоу щылэр-къыдэхъоу, илъфыгъэхэм, ахэм-къаӀлэхъуагъэхэм янасып ылъэ-гъоу бэрэ джыри псэунэу ты-фӀэлао.

НАПЦӀЭКЪО Мыхьамод.
лӀфшӀэным иветеран.
Сурэтым итыр: **Хьодэ Сэфэр.**

Тхьамафэм ихъугъэ-шлагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ-къызэритырэмкӀэ, шэклогъум и 16-м къыщегъэжъагъэу и 22-м-нэс республикэм бзэджэшӀэгъэ 58-рэ щызэрахъагъ.

Ахэр: цыфым ыпкъы-нэ-лынэ шӀобж хьылъэ-хэр тырашагъэхэу 1, гъӀп-цӀагъэ зыхэлъ бзэджэ-шӀэгъи 3, тыгъуагъэхэу 21-рэ, хъункӀэн бзэджэ-шлагъэу 1, машинэр ра-фыжъагъэу 2, нэмыкӀхэ-ри. Экономикэм ылъэны-кӀокӀэ хэбзэгъэуцугъэр

гъогъгъуи 4-рэ аукъуагъэу-хэбзэухъумэкӀо къулы-кӀухэм къыхагъэщыгъ. Бзэджэшлагъэ зезыхъэгъэ-нэбгырэ 49-рэ агъэунэ-фыгъ, зэхафын альэ-кыгъэр процент 79-м-ехъу.

БлэкӀыгъэ тхьамафэм-Адыгеим иӀгъогъхэм хъу-

гъэ-шӀэгъи 10 къатехъу-хъагъ. Ахэм нэбгыри 3-ахэкӀодагъ, нэбгыри 9-мэ-шӀобжхэр атещагъэхэ-хъугъэ. Ешъуагъэу рулым-кӀэрысхэу водитель 60-къауытыгъ, гъогъурыкӀо-ным ишапхъэхэр гъогъу-3149-рэ аукъуагъэу къы-хагъэщыгъ.

гъуагъэмкӀэ, ыпэрэ ма-фэм ар ешъуагъ. Чэщым-урамым тетэу къырыкӀо-зэ, ыпэ къифӀэгъэ унэм-ихъанышъ, ащ уасэ зилэ-пкъыгъо горэ къыриты-гъукӀынэу рихъухъагъ. ПсэупӀэм ишагъу къыди-гъотэгъэ шъэжыер къыз-фигъэфедэзэ, шъхъаны-гъупчӀэм лӀуӀ сеткэр зэ-хиупкӀэтагъ, ащкӀэ унэ-кӀоцӀым ихъагъ. Аркъ бэ-шэрэбэу къыгъотыгъэхэр-ытыгъунхэ гухэлъ илагъ. Ау бырсырым бысымгуа-щэр къыгъэушчыгъ, бзэ-джашӀэм ар зельэгъум,-бзылъфыгъэм зауэрэ хэ-пыджагъ, нэужым зигъэ-былъыжыгъ. Хъульфыгъэу-къытебэнагъэм итеплъэ-зыфӀадагъэр бзылъфыгъэм-къыӀотагъ, ар ыкӀи нэмыкӀ-оперативнэ къэбарэу алэ-

кӀэлъыр къызфагъэфедэ-зэ, полициет иучастковэ-уполномоченнэхэм бзэ-

джашӀэр къауытыгъ. Хъу-лъфыгъэм лажъэ зэрилэр-хъыкумым ыгъэунэфыгъ

ыкӀи илъэси 2,6-рэ хъа-псым дэсынэу унашъо-ышыгъ.

Зимылажъэр ыгъэмысагъ

УФ-м хэгъэгъу кӀоцӀ лӀф-хэмкӀэ и Министерствэ-ТэхъутэмыкӀое районым-кӀэ иотдел идежурнэ-часть поселкэу Инэм-щыпсэурэ илъэс 35-рэ-зыныбжъ бзылъфыгъэм-зыкыфигъэзагъ ыкӀи ащ-ылъэныкӀокӀэ бзэджэ-шлагъэ зэрэзэрахъагъэр-полицейскэхэм къафило-тагъ. Бзылъфыгъэм къы-зэриуагъэмкӀэ, 2015-рэ-ильэсым лӀоныгъом и 22-м-мы псэупӀэ дэдэм-щыпсэурэ илъэс 51-рэ-зыныбжъ хъульфыгъэм

шӀобж хьылъэхэр-къы-тыришагъэх. Бзэджэшла-гъэр къызщыхъугъэ чы-пӀэм следственнэ-опера-тивнэ купыр къэсыгъ. Бзылъфыгъэм къызэри-лотагъэмкӀэ, мы мафэм-ишхъэгъусэ дэжъ ыпшъэ-кӀэ зигугъу къэтшыгъэ хъу-лъфыгъэр къӀауагъ ыкӀи-ичӀыфэ къыритыжынынэу-рыгъэзыгъ. Зэмызэгъы-ныгъэу азыфагу къитэ-джагъэм къыхэкӀыкӀэ, хъа-кӀэр бзылъфыгъэм еуагъ-ыкӀи ыжӀпкъ зэриутыгъ. Полицейскэхэм нэужым

зэхащӀэгъэ оперативнэ-лӀфшӀабызэхэм къызэра-гъэлъэгъуагъэмкӀэ, бзы-лъфыгъэм пцӀы ыусыгъ. ШӀобж хьылъэхэр-къы-тезышагъэхэр зыдӀэпсэу-рэ хъульфыгъэр ары. Ар-къыухъумэу ыӀозэ, лажъэ-зимылэм къэбар нэпцӀ-фигъэлугъ. Къызэрэнэфа-гъэмкӀэ, пчыхъэм хъуль-фыгъэр мы унэм щылагъ,-ау чыфэр къырамыты-жынынэу къызыралом, зи-хымылхъэу икӀыжыгъ. Мы лӀфым епхыгъэу-зэ-хэфынхэр макӀох.

Илъэси 2,6-рэ хьапс тыралъхъагъ

БзэджэшӀэгъэ хьылъэ-заулэ зезыхъэгъэ хъуль-фыгъэм ылъэныкӀокӀэ-къызылаухыгъэ лӀфым-Кошхъэблэ район хъыку-мыр хӀплъагъ ыкӀи ащ

лажъэ зэрилэр къэзыушы-хъатырэ унашъо ышыгъ. Илъэсэу тызхэтым иӀо-ныгъо мазэ, пчӀэдыжым-сыхъатыр 5.00-м адэжъ,-шъэжыекӀэ зыхӀэпӀджэ-гъэхэ бзылъфыгъэр ме-дицине учреждением къа-гъэсыгъ. Мы бзэджэшла-гъэр зезыхъагъэр хэбзэ-ухъумаӀохэм псынӀкӀэу-агъэунэфыгъ, ыпӀкӀэ хъа-псым дэсыгъэ илъэс-22-рэ зыныбжъ кӀэлакӀэр-охътабэ темьшӀэу къауы-тыгъ. Полициет зехищэ-гъэ оперативнэ лӀфшӀа-бызэхэм къызэрагъэлъэ-

Аркъ нэпцӀым шъуфэсакъ

АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ лӀф-хэмкӀэ и Министерствэ-изӀэфӀхысыжхъэм-къы-зэрагъэлъагъорэмкӀэ, 2015-рэ-ильэсым имэзи-10-алкоголь нэпцӀыр-зэ-ращӀэрэм епхыгъэ хъугъэ-шӀэгъэ 218-рэ агъэунэ-фыгъ, шапхъэхэм адимы-штэрэ аркъ литрэ 330-рэ-фӀэдиэ къалахыгъ.

Сакъыныгъэ-къызхэ-жъугъэфӀнэу, аркъ нэп-цӀыр, зыхэшыхыкӀыгъэр-ыкӀи изытет зыфӀэдэр-шъумышӀэрэ продукциер-шъумыщӀфынэу хэбзэ-ухъумаӀохэм зыкыы-шъуфагъазэ. Джащыгъум-шъуипсауныгъи, шъуищы-лӀэныгъи къэшъуухъумэ-щтых.

ТИЗЭИУКИЭГЪУХЭР

Урысыем инароднэ артистэу, Лъэпкъ театрэ ирежиссер шъхалэу Кукэнэ Муратэ зерищэгъэ пчыхъэзэхъахэм кышыгушылагъэх Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт, театроведэу Шъхалпкъэу Къэсэй, республикэм и Парламент идепутатэу Валерий Сороколет, Адыгеим инароднэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт, Адыгэкъалэ иадминистрация культурэмкIэ игъэло-рышлалэ ипашэу Хьодэ Адамэ, Шэуджэн районым иадминистрация

Фэгущуагъэх, къэгъэлъэгъоным еплъыгъэх

Лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ ащыцIэрылоу, къуаджэу Тэхъутэмыкъуае, Тэхъутэмыкъое районым яцыфгъэшлуагъэу, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цей Ибрахымэ ыцIэклэ щытым илээс 53-рэ артистэу Ioф шызышIэгъэ Пэрэныкъо Чатибэ юбилей фэгъэхыгъэ зэхыхъэ мэфэкум Мыекъуапэ щыкIуагъ.

культурэмкIэ игъэло-рышлалэ ипашэу Юсупэ Тимур, Адыгэ Республикэм икамернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыцIэклэ щытым ихудожественнэ пашэу Сулейман Юныс, Адыгэ Республикэм и Урыс театрэу А. Пушкиным ыцIэ зыхырым ипашэу Николай Иванченкэр, Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэу N 2-м идиректорэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс, Адыгеим и Лъэпкъ театрэ ихудожественнэ пашэу Шъхалпкъэу Светланэ, нэмыкIхэри къэгущылагъэх. Пэрэныкъо Чатибэ илээс 80 зэрэхъугъэм фэшI фэгущуагъэх, искусствэм гъогу гъэшIэгъон кызырэхъицIугъэм яеплъыкIэхэр кыралоплагъэх, тапэки Лъэпкъ театрэ фэлэжъэнэу фалуагъ.

Пэрэныкъо Чатибэ кыфэгущуагъэхэм, пчыхъэзэхъахэм хэлэжъэхэрэм лъэшэу зерафэразэр игушыIэ кышыгыгъэщыгъ.

Артистэу, драматургэу Пэрэныкъо Чатибэ ипъесэ техыгъэ спектаклэу режиссерэу ТхъакIумэщэ Налбий ыгъэуцугъэу «О, си Тхь, кысфэгъэгъу!» зыфилорэр Лъэпкъ театрэ иартистхэм къагъэлъэгъуагъ.

ИСКУССТВЭМРЭ ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМРЭ

Илэпэлэсэныгъэ къетэжы

Къэбэрдэкъо Муратэ Аркадий Хусниаровымрэ.

Къэбэртэе-Бэлкъарым инароднэ артистэу, композиторэу, пианистэу Къэбэрдэкъо Муратэ апэрэу иконцерт Мыекъуапэ кышитыгъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ игъусэу классикэм хэхъэгъэ произведенийхэр, тилъэпкъ мэкъамэхэр щыжынынчыгъэх.

Къэбэрдэкъо Муратэ Налчык кышыхъугъ. Илээси 7-м итэу фортепианэм зыфигъасэу ыублагъ, кIэлэцIыкIу музыкальнэ еджапIэм ыуж искусствэхэмкIэ апшъэрэ гъэсэныгъэ Налчык щызэригъэ-

гъотыгъ, Санкт-Петербург консерваториер кыщиухыгъ. Темуры Кавказым щызэлъашIэрэ композиторэу Хъалупэ Джэбраил ипашэу концертхэм ахэлэжъэу зеублэм, илээс 13 нылэп ыныбжьыгъэр.

— Лъэпкъ искусствэм ыбзэкIэ къэплотэн плъэкIыщтыр бэ, — игушысэхэм ташегъэгъуазэ Къэбэрдэкъо Муратэ. — Тэ, адыгэхэм, тифольклор баеу щыт. Сыфай тилъэпкъ мэкъамэхэр шэпхъэ лъагэм диштэхэу дунаим нахыбэрэ щызэхыхынхэу. Мыекъуапэ сыкъезыгъэблэгъагъэхэм, ситворчествэ зышлогъэшIэгъонхэм гъэзетымкIи «тхъашъуегъэпсэу» ясложы сшIоигъу.

АдыгабзэкIэ матхэ, еджэ, дэгъоу мэгущыIэ композиторэу илээс 29-рэ зыныбжьыр. С. Рахманиновым ипроизведениеу Паганини фэгъэхыгъэ рапсодиер, адыгэ къашъомэ яхылагъэу М. Къэбэрдэкъом ыусыгъэр, нэмыкIхэри филармонием шылулгъэх. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу ТIэшъу Светланэ зерищэгъэ концертным лъэпкъ зэфэшъафхэр еплъыгъэх.

Къэралыгъо филармонием ипашэу Лышэ Рустем, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт пчыхъэзэхъахэм кышыгушылагъэх. Къэбэрдэкъо Муратэ шлоу шыIэр кыдэхъунэу фэлъэлуагъэх, шлухъафтынхэр фашыгъэх.

Опсэу, Мурат! Искусствэм пыщэгъэхэр бгъэгущуагъэх, лъэпкъхэм языкыныгъэ гъэпытэгъэным уилахышлу хэолъхъэ. Концертхэр Адыгэ Республикэм кыщыптынхэу узэрэфаер кытэллуагъэш, тыкыюжэщт. ШукIэ тызэлэки. Симфоническэ оркестрэ ихудожественнэ пашэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Аркадий Хусниаровым кызырэхъицIуагъэу, Ioф кыбдэшIэгъошлу, лъэпкъ искусствэр лызыгъэкIуатэрэмэ зэу уащыщ. Уисэнэхъат гуахъоу хэбгуатэрэр кыотэжы.

ДЗЮДО

Ящэнэрэ чыплэр гъунапкъэп

Урысые Федерацием дзюдомкIэ и Кубок кыдэхыгъэным фэгъэхыгъэ зэнэкъокъоу Великий Новгород щыкIуагъэм Дэхъу Азэмаат джэрэ медалыр кыщыдихыгъ. ТибэнакIо Мыекъуапэ кызыгъэгъэжыым, итренерхэр игъусэхэу гушыIэгъу тызэфэхъугъ.

Яонтэгъугъэхэм ялбытыгъэу нэбгырэ 380-рэ алырэгъум щызэлукIагъ. Кошхъаблэ щапIугъэ Дэхъу Азэмаат килограмм 60-м нэс къэзыщэчырэмэ янэкъокъугъ. Москва, Тюмень, нэмыкIхэм ябэнакIохэм атекIуагъ, ау финалныкъом зэлукIэгъур шышлуахыгъ. Джэрэ медалым икыдэхын тибатыр псынIкIэ кыфэхъугъэп. Европэм и Кубок къэзы-хыгъэу, фэшъаф зэнэкъокъухэм хагъэунэфыкIырэ чыплэхэр къащыдэзыхыгъэ бэнэкло лъэшэу Махьир Гасановым Iукагъ, ар Москва илыкIу. Адыгэ батырым текIоныгъэр кыдихи, ящэнэрэ чыплэр кыфагъэшъошагъ.

— Дэхъу Азэмаат алырэгъум псынIкIэу зыщэгъазэ, гупшысагъэ кызышыхегъафэ, — кытылуагъ

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ ихэшыпыкIыгъэ командэ итренер шъхалэу Бастэ Сэлымэ. — Сэнаушыгъэу хэлъыр кызызлуихынымкIэ амалышлухэр илэх.

— Ящэнэрэ чыплэр Азэмаат фыхахыгъэм фэд, — зэдэгущыIэгъур лъэгъэкIуатэ А. Дэхъум итренер-кIэлэегъаджэу Нэпсэу Бислэан. — Урысыем изэнэкъокъу илээс 21-м нэс зыныбжьхэм гъогууицIэ ящэнэрэ чыплэр кыщыдихыгъ. Илээс 23-м нэс зыныбжьхэм язэлукIэгъу джэрэ медалыр кыщыдихыгъ. Урысыем и Кубок фэбанэзэ, гъогууицIо ящэнэрэ чыплэр кыфагъэшъошагъ. СНГ-м и Улэшыгъэ КIуачIэхэм язэнэкъокъу мыгъэ ящэнэрэ чыплэр кыщыдихыгъ. Бэнэклом дзюдом зыфигъасэу

зеублэм, ятэу Бислэан ары тренерэу илагъэр, джырэ уахътэ ипашэр Нэпсэу Бислэан. Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт кыуухыгъ. Адыгеим спортымкIэ ихэшыпыкIыгъэ командэхэм ялэпэлэсэныгъэ зышы-

хагъэхъорэ Гупчэм зыщегъасэ.

Ящэнэрэ чыплэхэр оркIэ гъунапкъэхэп, Азэмаат. Тыжыын, дышъэ медальхэр кэпхынхэу амалышлухэр уилэх. Къулайныгъэмрэ нарт кIуачIэмрэ зэгъусэхэу бгъэфедэхэзэ, Адыгэ Республикэм ыцIэ спортышхом нахъ лъагэу щыплэтынэу Тхъэм тыпфелъэлу. Тренер дэгъухэр, ныбджэгъушлухэр уилэх. Зэнэкъокъухэм ауж адыгэ быракъыр уашъхъагъ шалэтыгъэу нэпэеплъ сурэтхэр птырахынхэу уикIасэш, уигухэлышлухэр кыбдэхъунхэу «Адыгэ макъэм» еджэхэрэм ацIэклэ фэтэлэ.

Сурэтым итхэр: Нэпсэу Бислэанрэ Дэхъу Азэмаатрэ.

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IoфхэмкIэ, Iэкиб къэралхэм ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэшIэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыж зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IoфхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темуры-Кавказ чыплэ гъэло-рышлалэ, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр

3250 Индексхэр 52161 52162 Зак. 1001

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр

МэшлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыж зыхырэ секретары ЖакIэмыкъо Аминэт